

"Ekvinocijo" je suvremen. I dalje dječaci odlaze trbuhom za kruhom'

Razgovarala ZRINKA VRABEC MOJZEŠ Fotografije DUBROVAČKE LJETNE IGRE

U subotu, 27. srpnja, bit će održana druga premijera na ovogodišnjim 75. Dubrovačkim ljetnim igrama. To je „Ekvinocijo“ Iva Vojnovića u režiji Krešimira Dolenčića koja će igrati na Posatu, najnovijoj festivalskoj lokaciji gdje, nakon Zagreba, probe traju neko vrijeme. Ova je predstava izazvala veliki interes javnosti jer u njoj igraju Zrinka Cvitešić i Goran Višnjić, glumačke zvijezde s međunarodnom karijerom, kao i Goran Grgić, Maro Martinović, Perica Martinović, Olivera Baljak, Toni Kukuljica i mnogi drugi. Scenografnja je Dinka Jeričević, a kostimograf Leo Kulaš.

Duga povijest Dubrovačkih ljetnih igara obilježena je uprizorenjima Vojnovićevih drama. Upravo kroz odnos prema Vojnoviću ispituje se odnos prema povijesti, potencijal kreativnog i suvremenog izraza prema baštini. U opisu predstave se kaže - uspostavljajući ravnotežu melodramatskog i grubog, sentimenta i ciničnog, „Ekvinocijo“ vješto povezuje prošlosti pojedinaca sa sadašnjom kolektivom, njihova sjećanja sa slutnjama budućnosti.

Više o predstavi za tjednik Nacional otkrio je redatelj predstave Krešimir Dolenčić, bivši ravnatelj Gavelle i bivši intendant Dubrovačkih ljetnih igara, koji u posljednje vrijeme ima pune ruke posla i režira po kazalištima diljem Hrvatske, od Splita, preko Varaždina do Zagreba. U 40 godina karijere režirao je preko 130 dramskih, glazbeno-scenskih, opernih i lutkarskih predstava i oko 150 javnih događanja, od zagrebačke Univerzijade do otvorenja Pelješkog mosta. Profesor je na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu, a radio je na akademijama u Houstonu i Londonu.

NACIONAL: Čija je bila odluka da se radi „Ekvinocijo“, vaša ili ravnateljice drame Senke Bulić?

Vojnović, koliko sam čuo, trebao se svakako raditi na ovim jubilarnim 75. Dubrovačkim ljetnim

igrami. Ali to nije bila moja odluka, mene su pozvali da režiram predstavu i ja sam to prihvatio. Već je prošlo deset godina od posljednjeg „Ekvinocija“ koji je režirao moj učitelj i profesor, predivni kolega Joško Juvančić, koji ga je radio na Lokrumu. Bila je to jedna amblematska predstava koja se igrala na stijenama. Ona je igrana prvo 2005. - 2006., nakon toga uslijedila je velika pauza, a ja sam je u doba kada sam bio intendant igara, 2013. i 2014., vratio. To je, rekao bih, jedna od rijetkih stvari koje su mi uspjele kao intendantu.

'VOJNOVIĆEVA predstava iz 1895. govori o bahatosti, besramnom bogaćenju, sirotinji koja gladuje, odlasku dječaka u Ameriku da se nikada ne vrate. Sve to je aktualno'

NACIONAL: Dubrovnik i vi ste u dugotrajnoj vezi.

Da, preko četiri desetljeća. A početak je znakovit. Ja sam na prvoj godini Akademije išao na satove pokreta kod Ivica Boban, iako nisam trebao. Ali išao sam jer me zanimalo. Njoj je to bilo jako zabavno i pozvala me u „Hekubu“, čuvenu predstavu Dubrovačkih ljetnih igara u kojoj je igrala cijela poznata ekipa - Urša Raukar, Ksenija Pajić, Alma Prica, Sreten Mirović, Maro Martinović, Anja Šovagović. Svi su još bili jako mladi, a među

njima eto i mene klinca, vojnika. Bio sam jako ponosan na tu svoju ulogu, imao sam i nekoliko grupnih tučnjava koje su bile prilično ozbiljno mlaćenje. Iste godine mi je Davor Rocco dao da sviram frulicu u predstavi Jirija Menzela, u kojoj su igrali Lazo Ristovski, Mira Furlan kao Ofelija i Dragan Despot kao Hamlet. Već sljedeće godine, ničim izazvan, Petar Veček je nama „liftovcima“ koji smo prije toga napravili predstavu „Oženih se vješticom“ dao da radimo „Dunda Maroja“. S tom predstavom napravili smo priličan lom, u njoj su bili Joško Ševo, Anja Šovagović, Vanja Matujec, Zijad Gračić i Darko Rundek. Nakon toga krenule su asistenture, pa režije, pa intendantura. Ja sam očit o osuđen na Dubrovnik i na godine teškoga rada kako tada, tako i sada. Sada sam samo režiser, što mi je puno bolje. Baš uživam!

NACIONAL: „Ekvinocijo“ je priča o stradavanju siromašnih zbog bahatosti bogatih. Koliko ima paralela s današnjim Dubrovnikom?

Ja mislim da je svako dobro dramsko djelo uvijek aktualno. Iako se mi volimo hvaliti time kako živimo u neko moderno doba, kada su se stvari stubokom promijenile od nekog prošlog vremena koje je davno prošlo, svaki puta se začudimo kako su nam Euripid, Sofoklo, Shakespeare, Držić ili Vojnović bliski, kao da su nam suvremenici. No otada je prošlo samo dvije i pol tisuće godina, ili petsto godina ili sto godina. To nije neko predugo vrijeme, to su tri masline koje izrastu. Vojnovićeva predstava iz 1895. govori o bahatosti, besramnom bogaćenju, sirotinji koja gladuje, odlasku dječaka u Ameriku u potrazi za boljim životom da se nikada ne vrate. Naravno da je sve to silno aktualno, osim što su tada brodovi bili na jedra, a danas nisu. U tim teškim sudbinama ljudi koji zbog novca, imanja i brojki zapravo sebe poništavaju, žrtvuju svoju djecu i svoje živote, nalazim veliku sličnost s današnjim vremenom. To je izvrsno napisan

KREŠIMIR DOLENČIĆ, kazališni redatelj i bivši intendant Dubrovačkih ljetnih igara, govori o skorašnjoj premijeri predstave 'Ekvinocijo' Iva Vojnovića na ovogodišnjim 75. Igrama u njegovoj režiji, koja će biti održana na Posatu, najnovijoj festivalskoj lokaciji

Probe s jakom glumačkom ekipom Dolenčić je odradio u Zagrebu, a potom u Dubrovniku

komad koji je imao svoju praizvedbu kada se otvorio HNK u Zagrebu 1895.

NACIONAL: Gradonačelnik Dubrovnika Mato Franković u govoru na svečanom otvorenju Igara upozorio je svoje sugrađane da suspregnu pohlepu i želju za „tezorom“ i okrenu se pravim vrijednostima. Dubrovnik je bogat grad, u kojem oni koji imaju nekretnine lagodno žive. Koliko se Dubrovnik promijenio od vremena kada ste vi počeli režirati?

Jako se promijenio. U tom našem vremenu Dubrovnik je imao gotovo 50 otvorenih pozornica. Na svakom trgu mogla se raditi predstava ili koncert i ta ambijentalnost je i stvorila Dubrovačke ljetne igre. Tada se na Gundulićevoj poljani, koja je centar grada, moglo igrati i „Kafetariju“ i „Dunda Maroja“. Ja sam ga tamo zadnji radio 1995. Kada se igrala predstava ili svirao koncert, tada bi se stvarno sve stišalo i ne bi bilo ni galame ni buke. Danas je takvih prostora gdje može biti pozornica jako malo. Jedan od njih je svakako Lovrijenac koji je još uvijek najljepše mjesto na svijetu za mnoge predstave. Tu je i dalje Knežev dvor. Ali, na žalost, smrad pečenog ulja od liganja i pomfrita dopire i do njega. Na mnogim trgovima ne može se više ništa raditi i to je veliki problem Grada. To je problem ambijentalnog teatra u tako razvikanom odredištu kojem je turizam na prvom mjestu.

NACIONAL: „Ekvinocijo“ igra na sasvim novoj lokaciji, na Posatu. Kako to funkcionira?

Srećom za „Ekvinocijo“, našla se ta lokacija. Radi se jednoj maloj, poludivljoj lučici ispod tvrđave Revelin u kojoj Dubrovčani drže svoje loše i napuštene brodove. To je prostor inficiran time da tu dolaze domaći i nema baš turista, iako je usred grada. Dakle, u svemu tome ima i neka dobra priča. Budući da se radi o uvalici, svako ko ču koristiti more kao scenografiju. Međutim, u „Ekvinociju“ se događa neopisiva oluja. U toj staroj luci uslijed bonace to je gotovo nemoguće izvesti i na meni je da tu iluziju prikažem na što bolji način. „Ekvinocijo“ nije vizualno posebno spektakularna predstava, jer se ta oluja zapravo

događa u ljudima. To je Vojnović izvrsno napisao - tu simboliku spajanja neba i zemlje, kada ne znaš gdje je život, a gdje je smrt, tu uzburkanost koja je unutar nas samih. Moj kolega Stanko Juzbašić s kojim dugo surađujem pronašao je upravo u tome inspiraciju za glazbu koju radi za predstavu.

NACIONAL: Jeste li na bilo koji način osuvremenjivali predstavu?

Nije bilo potrebe. Odlaze dječaci trbuhom za kruhom - kako onda, tako i danas. To je druga polovica 19. stoljeća, kada se jako dugo putovalo brodom i nije bilo nikakvih drugih veza osim pisača. No to su jedine razlike. Sve ostalo je isto. Nismo osuvremenjivali ništa, ali zapravo je sve to vrlo suvremeno.

NACIONAL: Okupljen je odličan glumački ansambl koji je pobudio interes javnosti. Ni Zrinka Cvitešić ni Goran Višnjić dugo nisu igrali u Dubrovniku.

Zrinka je bila na gostovanju s predstavom zagrebačkog HNK „Tko pjeva zlo ne misli“ i jako je malo igrala u Dubrovniku, a Goran Višnjić kojeg zovemo Šime igrao je zadnji put „Hamleta“ na Lovrijencu prije 20 godina. Sa Zrinkom sam godinama jako povezan, radili smo zajedno i „Prosjaku operu“ i „Građanina plemića“ i jako se dobro razumijemo. Ona je sjajna glumica i može

'ZRINKU CVITEŠIĆ i Gorana Višnjića iskustva po svijetu su naučila redu i disciplini i već su na čitaće probe došli s praktički naučenim tekstom. Nisu 'pozviježdili'

23-7-2024 | NACIONAL

iznijeti lik Jele u „Ekvinociju“, koja je ogromna uloga. Isto tako mi je Višnjić odmah pao na pamet. To je uloga povratnika iz Amerike, tajkuna koji zatire sve oko sebe i koji je došao u Hrvatsku zapravo kupiti ženu. I oboje su točno tih godina kao Vojnovićevi likovi. Uz njih je i Goran Grgić, veliki majstor Dubrovnika, Maro Martinović, Dubrovčanin koji je ujedno i jezični savjetnik, kojeg svi slijepo slušaju. Imamo i dvoje mladih ljudi - Karla Mrkšu koji je nedavno diplomirao kod mene i Laru Nekić koja je odnedavno članica ansambla Gavelle. Ona je također kod mene diplomirala prije tri godine. Uz njih su i Joško Ševo, Olivera Baljak, Toni Kukuljica i još niz odličnih glumaca. Puno je ljudi. Treba i napuniti taj prostor, iako je „Ekvinocijo“ komorna predstava. No nije lako igrati u tom velikom prostoru.

NACIONAL: Navodno su Višnjić i Zrinka Cvitešić na prve probe došli spremni. Vidi se da ih je drilao Hollywood i West End. A čini se i da nisu „pozviježdili“.

Točno, takva te iskustva po svijetu nauče redu i disciplini i doista, već su na čitaće probe došli s praktički naučenim tekstom. Njih dvoje nisu „pozviježdili“, zapravo su jako sretni da su u Dubrovniku i cijelo vrijeme vlada jako dobra atmosfera. Budući da sam puno radio opere s raznim zvijezdama, odavno sam zaključio da sam kao mali pao u „kazanče“ cjepiva protiv primadona i zvijezda. Tako da nemam nikakav problem s njima, a ni oni sa mnom.

NACIONAL: Očekivanja su velika, je li to veliki pritisak na cijelu ekipu?

Uvijek je veliki pritisak. No meni je najveći pritisak kada radim sa studentima na Akademiji, završni ispit na diplomskoj godini. Svi koji rade na ovoj predstavi su ljudi s velikim iskustvom, uključujući i mene, pa se znamo nositi s tim pritiskom. Inače, igrat će generalka i još četiri izvedbe, koje su već potpuno rasprodane. Da su stavili deset, bilo bi rasprodano deset.

NACIONAL: Kako ste zadovoljni suradnjom s novom intendanticom Martinom Filjak?

Mislím da je donijela vrlo mudre odluke birajući svoj tim. Martina je moj idol, na svaki način, jer sam ja nerealizirani pijanist, završio sam srednju muzičku školu. Bio sam prilično uspješan, ali kad sam ušao u pubertet, više mi se nije dalo vježbati i tako nisam otišao na Muzičku akademiju. U posljednje vrijeme išao sam na dva njena koncerta i čudesno je to što radi. Općenito, ona je čudo od umjetnice. A onda je dovela Senku Bulić za ravnateljicu drame, a Senka je vezana uz Igre oduvijek, vodi HNK Varaždin, ima svoje kazalište, a za to treba imati i ljubavi i strasti i talenta i živaca i na tome joj svaka čast.

NACIONAL: A i vi ste se rasprostrli po raznim kazalištima diljem Hrvatske.

Da, ima me posvuda i radim puno. Meni se u posljednje vrijeme povećala radna memorija i jako uživam rađajući, kao da sviram neki veliki instrument. Na probama i u kazalištu puno mi je ljepše i ta mi je realnost puno realnija nego sve drugo oko mene.